

LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Nr 149 oktober 2017

UTGIVEN SEDAN 1981

www.slmk.org

GRATTIS VÄRLDEN!

*Kärnvapenförbudet är ett faktum och
vi reder ut vad det innebär*

**I DETTA
NUMMER**

KÄRNVAPENFÖRBUDET:

- TANKAR OM FN-FÖRHANDLINGARNA OCH VAD AVTALET KAN LEDA TILL
- KOMMENTAR AV PETER WALLENSTEEN

IPPNW-KONGRESS I YORK

HIROSHIMADAGEN 2017

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**
Nobels fredspris 1985

”THE BAN”

– kärnvapenavskräckning deslegitimerad

Efter veckor av förhandlingar i Förenta nationernas vackra byggnad i New York antogs kärnvapenförbudet den 7 juli. Beslutet följdes av jubel och stående applåder från civilsamhället och diplomaterna – en känslouttryckning som den strama salen sällan upplever.

I fonden finns en eskalerande kris på Koreahalvön. Förbudet har tillkommit just för att olagligförklara det Nordkorea ägnar sig åt och planerar. Det borde vara en självklarhet.

I Sverige blossade i slutet av augusti en hätsk debatt om avtalet upp, efter att Wallström förklarade att regeringen hade för avsikt att underteckna förbudet. Den kritik som framfördes från svenska debattörer kom snabbt att kantra över från att ”avtalet är tandlöst” till att handla om våra militära samarbeten. Från ledarsidor och politiker hörs nu försvar av kärnvapenavskräckningen. En sådan ton i svensk debatt torde vi inte ha haft sedan Tingsens dagar – DN:s chefredaktör som länge ivrade för svenska atombomber.

I media har hävdats att avtalet skulle hota våra internationella samarbeten, då utplacering av kärnvapen på svensk mark skulle förbjudas. Men att Sverige inte tillåter kärnvapen på vårt territorium står klart för alla parter sedan lång tid. I en debattartikel förra året slog försvarsminister Hultqvist fast: ”Kärnvapen ska inte och får inte placeras ut i Sverige. Under mycket lång tid har svensk politisk linje varit att sådana vapen inte ska placeras här eller får medföras av gästande utländska förband.” Således inget nytt. Genom att ansluta sig till förbudet kan vi däremot säkerställa och tydliggöra vår position, som sedan länge

varit känd och inte hindrat nuvarande samarbeten.

Förbudet ökar nu pressen på kärnvapenländerna. Det märker vi inte minst genom de hot som framförts till Sverige och andra länder av Trump-administrationen. Helt korrekt har de gjort bedömningen att förbudet deslegitimerar kärnvapenavskräckningen. Att kärnvapenländerna valde att bojkotta förhandlingarna är beklagligt, och undergräver de argument mot avtalets

”

I fonden finns en eskalerande kris på Koreahalvön. Förbudet har tillkommit just för att olagligförklara det Nordkorea ägnar sig åt och planerar. Det borde vara en självklarhet.

konstruktion som de nu framför. Den japanska mediekåren flockades kring kärnvapenöverlevaren Setsuko Thurlow efter att avtalet antagits. Hon satt själv på åskådarläktaren tillsammans med oss i civilsamhället. Tretton år gammal tvangs hon skåda hur hela hennes värld förgicks i ett hav av eld och förstörelse. För det är just detta kärnvapen handlar om: ett ofattbart mänskligt lidande som drabbar med urskillningslöst överväld. Ett eskalerande kärnvapenkrig vore vår civilisations undergång. Att kärnvapen är omoraliska vet vi redan – nu är de också olagliga, sade Setsuko.

Den kommande tiden ska förbudstexten utredas på klassiskt svenskt manér. Hur lång tid detta kan ta vet vi inte, men en sak är klar – kärnvapenhotet kommer inte att upphöra utan att

Andreas Tolf

Ordförande för Svenska Läkare mot Kärnvapen
andreas.tolf@slmk.org

det sker påtryckningar. Vår förening och alla medlemmar har nu ett stort och viktigt arbete att göra. Vi behöver fortsätta föra den humanitära linje som är och alltid varit vår. Kärnvapen får aldrig mer användas. Därför måste de förbjudas och elimineras. Det vore skamligt om inte Sverige stod bakom detta. ❖

4

INNEHÅLL

10

4 KÄRNVAPENFÖRBUDET - TANKAR OM FN-FÖRHANDLINGARNA OCH VAD AVTALET KAN LEDA TILL

10 AVTALET OM FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN - KOMMENTAR AV PETER WALLENSTEEN

12 IPPNW KONGRESS I YORK

9 LÄRDOM FRÅN NORDKOREAKRISEN

15 HIROSHIMADAGEN 2017

16 LÄKARE MOT KÄRNVAPEN PÅ PLATS I ALMEDALEN

18 FILMTIPS / PÅ GÅNG / DETTA HAR HÄNT

20 INTERNATIONELL UTBLICK

12

Läkare mot Kärnvapen nr 149 oktober 2017
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 4000 ex

Läkare mot Kärnvapen är en kvartalstidskrift som ges ut av föreningen

Svenska Läkare mot Kärnvapen i samarbete med **Danska Läkare mot Kärnvapen, Forskare och Ingenjörer mot Kärnvapen** och **Svenska Tandläkare mot Kärnvapen**.

Ansvarig utgivare: Jan Larsson
Linnég. 2 H, 753 32 UPPSALA
Tel 0725-66 87 25
E-post: jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr: Jan Larsson, Ulf König, Josefin Lind, Gabriel Holmbom, Clara Levin

Tryckeri: AM-tryck & reklam i Hässleholm 0451-38 49 50

Layout: Gabriel Holmbom, egdesign.gabriel@gmail.com

Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Stockholm, adr se sid 18.

Tryckt på miljögodkänt papper.

Bankgiro 901-0901.

UTGIVNINGSPLAN

Nr	Manusstopp	Distribution
150	15 nov	december

FRAMSIDA:

Josefin Lind och Andreas Tolf från Svenska Läkare mot Kärnvapen på plats i FN under antagandet av FN:s konvention om ett kärnvapenförbud. Foto: Ralf Schlesner/ICAN

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**
Nobels fredspris 1985

KÄRNVAPENFÖRBUDET

Tankar om FN-förhandlingarna och vad avtalet kan leda till

Av Josefin Lind

Each person who died had a name. Each person was loved by someone.

Så sade Setsuko Thurlow. Hon var 13 år när hennes hemstad Hiroshima ödelades av en amerikansk atombomb. Det är idag 72 år sedan.

Setsuko har ägnat sitt liv åt att berätta sin historia om att överleva atombomben. Även om jag hört henne många gånger blir jag alltid lika tagen när hon berättar om minnena av att se sina nära och kära dö en plågsam död. Fastän det smärtar henne än, berättar hon gång på gång om när hennes älskade hemstad rasade till spillror. Hon förföljs än idag av hur hon såg spöklika figurer hasa sig fram och väsande be om vatten.

Detta är alltså 72 år sedan. Setsuko och andra atombombsöverlevare har sedan dess kämpat för att det aldrig ska hända igen. De är inte så många som än är i livet. Trots deras vittnesmål och att alla vet hur ofattbara konsekvenserna är av kärnvapen så har det dröjt tills nu innan vapnet har blivit förbjudet.

Jag kommer här att berätta om hur det till sist gick till och vad det betyder. Jag vill också berätta för er vad Setsuko sa till mig för några veckor sedan i New York när 122 stater tryckte på ja-knappen. Hon var nämligen med när vi fick ett rungande ja för en ny tid i arbetet för ett slut på kärnvapnen. Hon fick uppleva ett förbud under sin livstid.

De nio länder som har kärnvapen in-

vesterar enorma summor för att förnya sina arsenaler. Samtidigt är fem av dem med i icke-spridningsavtalet och har därmed förbundit sig att avrusta. Dessa länder vill behålla en världsordning byggd på hot om total undergång. Genom att vägra nedrusta håller de hela vår civilisation som gisslan. Problemet är att detta också skapar ett begär efter kärnvapen som maktmedel. Lösningen kan inte vara annan än ett slut på alla kärnvapen.

För drygt fyra år sedan ägde ett viktigt möte rum i Norge för att diskutera just kärnvapen. Men det var inte ett ytterligare möte i raden av samtal om kärnvapen som pjäser på ett spelbräde. Nej, det här mötet kom att handla om vad som händer om ett kärnvapen faktiskt skulle användas.

FOTO: RALF SCHLESNER

127 länder, Röda Korset och flera andra organisationer deltog. Forskare efter forskare på mötet hade räknat och simulerat vad som skulle hända om ett kärnvapen exploderade igen. Bombarna i Hiroshima och Nagasaki var mycket små i förhållande till dagens vapen.

Röda Korset och forskarna var eniga: om ett kärnvapen skulle explodera så finns det inget land eller organisation som skulle kunna hantera konsekvenserna. Det finns inte nog med sjukhus-sängar, inte nog med läkare skulle finnas kvar och ingen beredskap som skulle kunna matcha de fruktansvärda konsekvenserna. Det går inte att förbereda sig för något så omfattande. Följderna kommer heller inte att respektera några nationsgränser. Stater kommer ofrånkomligen att behöva samarbeta. Långt fler stater än de som innehar kärnvapen skulle uppleva en katastrof omöjlig att hantera.

Varför var det här så viktigt? Jo, för ur detta föddes ett nytt samtal. Ett samtal mellan länder som inte äger eller har

”

Fokus var de mänskliga, humanitära konsekvenserna. Frustrationen över kärnvapenländernas ovilja att nedrusta växte och fick form.

kärnvapen, om det orimliga i att några länder ska få utsätta andra länders befolkning för sådana risker.

Det såddes ett frö till att tala om kärnvapen just som ett vapen. Inte något maktmedel att hålla resten av världen gisslan med. Fokus var de mänskliga, humanitära konsekvenserna. Frustrationen över kärnvapenländernas ovilja att nedrusta växte och fick form.

Det dröjde ytterligare några år, men föreningar och några länder började prata om ett förbud. När väl det humanitära perspektivet på kärnvapen fått fäste blev ett förbud inte bara en rimlig

väg framåt. Det blev en naturkraft. En ostoppar rörelse.

Inte av det här skedde i ett vakuum. En stark kampanj för ett förbud har manat processen framåt. På engelska heter kampanjen International campaign to abolish nuclear weapons (ICAN). Genom Svenska Läkare mot Kärnvapen ingår jag i den internationella grupp som har koordinerat 440 organisationer i över 100 länder. Det finns en otrolig kraft i en så samlad rörelse med ett tydligt mål. Vi vill avskaffa kärnvapnen. Vårt första steg är att förbjuda dem, och nu har vi alltså lyckats med ett delmål.

Den 7 juli satt jag på FN-högkvarteret i New York. Luftkonditioneringen gick på högvarv medan solen strålade utanför. Men det märkte jag inte så mycket av när land efter land tryckte på ja-knappen. Till sist räknade vi till 122 länder som röstat ja till ett förbud mot kärnvapen. Kärnvapenstaterna var inte med. Istället var det resten av världens länder som

FOTO: CLARE CONBOY

▲ Setsuko Thurlow var 13 år när atombomben utplånade hennes hemstad Hiroshima 1945. Hon har sedan dess arbetat för att kärnvapen ska avskaffas.

gav en tydlig signal att dessa vapen inte tillhör vår tid. Tålmodet är slut.

Förbudet gäller inte bara utveckling och användning av kärnvapen utan också alla steg däremellan. Att inneha, prova, utplacera, ta emot och hota med kärnvapen eller understödja andra länders kärnvapenprogram, kommer att bli förbjudet då avtalet träder i kraft.

Men om kärnvapenländerna inte är med – vad gör det då för skillnad kanske någon undrar? För mig blev det tydligt redan i New York hur läskigt förbudet är för dem som envist vägrar att nedrusta.

Precis när förhandlingarna skulle börja i New York i mars i år ställde sig USA:s

FN-ambassadör Nikki Haley utanför salen. Där höll hon ett pressmöte där hon retoriskt frågade sig huruvida ”de vi i dag ser gå in i generalförsamlingen för att förbjuda kärnvapen ... verkligen förstår vilket hot vi lever under”. Hon fortsatte med att hon ”som mamma” självklart önskar att kärnvapen inte fanns, men att vi måste vara ”realistiska”.

En kollega som heter Vanessa Griffin från Stillehavsområdet berättade hur illa berörd hon var av Haleys referens till sitt moderskap. Just i Stillehavsområdet har USA och andra länder genomfört många provsprängningar av kärnvapen. Vanessa var på plats i New York bland annat för att vittna om dem som drabbats av missfall eller fött dödfödda och missbildade barn som en

konsekvens av provsprängningarna. Kvinnor och läkare har varit ledande i kampen mot kärnvapen, inte minst då de fått bära och bevittna konsekvenserna av dem.

Jag har fler exempel på att avtalet kommer att ge effekt, trots att kärnvapenstaterna inte närvarade. Efter att förbudet antagits kom USA, Storbritannien och Frankrike med ett gemensamt uttalande. De fördömde avtalet, som de hävdar ”uppenbart förbiser det internationella säkerhetsklimatets verklighet”. Ett läckt, hemligt amerikanskt regeringsmeddelande medger samtidigt att ”effekterna av ett förbud mot kärnvapen kan bli omfattande” och ”kan deslegitimera konceptet kärnvapenavskräckning”.

▲ Alla kärnvapenstater var välkomna att delta i förhandlingarna om FN:s konvention om ett kärnvapenförbud, men ingen av dem var på plats under förhandlingarna. Hela processen som ledde fram till förbudet var ju faktiskt från början en reaktion på att de fem officiella kärnvapenstaterna nonchalerat sitt ansvar (enligt NPT) att nedrusta.

▲ Kärnvapnen hamnar nu äntligen på samma plats i historien som biologiska och kemiska vapen. Den 7 juli antogs en FN-konvention om ett förbud mot kärnvapen. Konventionen träder ikraft när 50 stater har ratificerat avtalet. När tidningen gick i tryck hade 53 stater signerat avtalet och 3 stater ratificerat.

▲ Känslan i rummet var magisk när förbudet antogs. Här ICAN:s chef Beatrice Fihn.

FOTO: RALF SCHLESNER

FOTO: ARI BESER

▲ När det inte var förhandlingar gick dagarna åt till att diskutera strategier och försöka nå ut till dem som inte var på plats i FN. Här är ICAN Australien.

▲ Clara Levin på plats under förhandlingarna. Bilden är tagen av Ari Beser, som ägnar sitt liv åt att berätta Hibakushas historier. Hans morfar var ombord på planen som attackerade Hiroshima och Nagasaki 1945. Utifrån sin morfars historia har Ari skrivit boken "The Nuclear Family".

Människor över hela jorden har anledning att glädja sig över det största genombrottet i kärnvapenfrågan på decennier. Kärnvapen är förbjudna, vi skrev historia den 7 juli i år.

Förbudet är långt från tandlöst. Kärnvapenstaterna berörs i allra högsta grad och har redan påverkats av det nya samtalet som handlar om vad som händer om kärnvapen faktiskt används. Och då har avtalet inte ens trätt i kraft än.

Nu höjs tröskeln att använda kärnvapen. Normer förändras. I Sverige har vi i Svenska Läkare mot Kärnvapen till exempel arbetat för att svenska banker och pensionsbolag inte ska investera i kärnvapen. Vi har flera gånger fått höra att AP-fonderna inget kan göra eftersom kärnvapen inte är förbjudna. Allt sådant, som kan tyckas litet, förändras nu. Allt syftar till att göra det svårare

att ha och producera kärnvapen. Även världens stater och storföretag påverkas av normer och det kommer de att göra oavsett om de är med i avtalet eller inte.

Människor över hela jorden har anledning att glädja sig över det största genombrottet i kärnvapenfrågan på decennier. Kärnvapen är förbjudna, vi skrev historia den 7 juli i år. Den internationella kampanjen för ett förbud gjorde det möjligt. Och den svenska fredsrörelsen ska vara stolt. Flera svenska organisationer har varit med kanske främst Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, IKFF, men också Svenska Freds, Svenska Kyrkan och Svenska Röda Korset.

Nu har en månad gått och nu kavlar vi upp ärmarna igen. Avtalet träder i kraft först när 50 stater har ratificerat. I Sverige är det upp till riksdagen att besluta om Sverige ska bidra till att göra verklighet av förbudet. Sveriges regering var en stark och viktig röst under förhandlingarna. Vi förväntar oss ett ja, allt annat vore ovärdigt en humanitär stormakt. Eller som Setsuko sa sist vi sags: "this is the beginning of the end of nuclear weapons" ❖

KOMMER SVERIGE ATT RATIFICERA AVTALET?

Sveriges regering har meddelat att innan en svensk signering av avtalet kan ske ska en utredning tillsättas för att undersöka hur avtalet ska efterlevas för svensk del. Vid pressläggning har ännu inte utredningen startat och vem som ska leda den är inte klart.

För att avtalet ska kunna ratificeras av Sverige måste det godkännas i riksdagen. Alliansen har kritiserat avtalet och menar att det omöjliggör ett framtida Natomedlemskap och att avtalet underminerar NPT. Vi är bekymrade över att utredningen kan komma att dra ut på tiden. Vi är också oroade över den debatt som har pågått i svenska media i höst, då argumenten som framförs för att stå utanför avtalet visar en påfallande nonchalans mot riskerna med kärnvapen. Vi kommer under hösten att bjuda in partiföreträdare för att diskutera kärnvapenförbudet och hoppas på en god dialog.

LÄRDOM FRÅN NORDKOREAKRISEN.

Avskräckning fungerar inte. Kärnvapen kan leda till krig.

Av Gunnar Westberg

“Om ert land fortsätter att utveckla kärnvapen kommer ni att bli angripna, kanske med kärnvapen”. Detta är vad vi sagt till våra kolleger från KAWPP (Korean anti-war peace physicians, Nordkoreanska IPPNW) vid våra två besök i Pyongyang och vid kontakter vid internationella möten. “Inte alls”, svarar dom “se på Saddam Hussein och Moammad al-Gaddafi. De lade ner sina kärnvapenprogram och blev sedan angripna”. “Kärnvapenutveckling är inte den enda orsaken som gör att USA anfäller, olja är en annan”, svarar vi.

Tyvär visat sig att vi haft rätt. Nordkorea – DPRK – har utvecklat kärnvapen och USA:s president hotar att anfälla. Ett missförstånd kan bli den gnista som startar ett förödande krig.

Kärnvapen kan orsaka krig. Den amerikanska allmänheten skulle sannolikt inte ha accepterat angreppet på Irak om man inte sett svampmolnet utveckla sig bakom utrikesminister Condoleezza Rice på TV, när hon förkunnade “Jag vill inte att beviset på Iraks kärnvapenprogram skall vara en kärnvapendetonation över Manhattan”. På samma sätt kunde hökar i den amerikanska ledningen få allmänheten att tro att Iran utvecklade kärnvapen och en militär attack övervägdes därför.

Kärnvapenavskräckning fungerar inte. Rysslands enorma nukleära potential har inte hindrat Nato att expandera ända till Rysslands gräns. Israel har angripits av sina grannar, som inte avskräcks av Israels kärnvapen.

Nordkorea har haft ett långvarigt intresse för att skaffa kärnvapen. Det beror i någon mån på att general Douglas MacArthur under Koreakri-

get övervägde att använda kärnvapen mot de kinesiska styrkor som gått in i Nordkorea till stöd för dess regering. Lyckligtvis fanns efter bombningarna av Hiroshima och Nagasaki ett kärnvapentabu. “Vi kan inte använda kärnvapen mot asiater en gång till”, sade president Harry Truman.

”

Den någorlunda lugna situation som var möjlig på nittio-talet är nu mera avlägsen.

Nordkorea började redan 1956 att tillsammans med sin dåvarande bundsförvant Sovjetunionen utveckla sitt nukleära program. I början av 1990-talet hade man producerat en hel del plutonium av vapenkvalitet. Oron steg i Sydkorea och USA. I förhandlingar, där förre presidenten Jimmy Carter arbetade intensivt, kom man fram till det så kallade ramverk som skulle lösa krisen. Nordkorea lovade att stoppa sin produktion. USA, Sydkorea och Japan lovade att leverera både olja, ris och två kärnreaktorer av lättvattentyp, som inte är användbara för att tillverka vapenplutonium.

Reaktorbygget fördröjdes. Hans Blix, chef för IAEA, klagade över att Nordkorea samarbetade dåligt, men kärnvapenprogrammet låg i vart fall nere i flera år. Missstron ökade. Nya förhandlingar ledde emellertid fram till en ny överenskommelse som skulle innebära fortsatt stopp för kärnvapentillverkning. Dessvärre vägrade den nytillträdde presidenten George W. Bush att acceptera överenskommelsen: “Där skall inte vara några förhandlingar med Nordkorea”.

Nordkoreas kärnvapenprogram fortsatte. Man provsprängde sex laddningar. FN:s säkerhetsråd har ålagt Nordkorea att inte utveckla några missiler som skulle kunna bära kärnvapen. Nordkorea trotsar säkerhetsrådet och kommer kanske snart att ha kärnvapen som kan nå Japan, Guam och möjligen Alaska.

Den fred, eller i vart fall den någorlunda lugna situation som var möjlig på nittio-talet är nu mera avlägsen. Vad kan göras för att minska spänningen och komma tillbaka till bättre relationer?

Siegfried Hecker, tidigare chef för kärnvapenlaboratoriet i Los Alamos, har flera gånger besökt Nordkorea. Vi var några från SLMK som träffade honom på flyget till Pyongyang för ett decennium sedan. Han har besökt Nordkorea flera gånger och man har visat honom sin anläggning för urananrikning. Hecker menar att det är utsiktslöst idag att komma fram till reella förhandlingar. Han menar att USA snarast bör låta en delegation möta nordkoreanska förhandlare, i Pyongyang eller på annan plats, med uppdrag att desarmera det farliga läget. Hot och provokationer måste upphöra. Direkta kontakter avsedda att förhindra misstag skall upprättas. Delegationen skall sedan förbereda reguljära förhandlingar.

Vad vill Nordkorea? Genom decennier har man önskat ett fredsavtal. Idag finns bara ett vapenstillståndsavtal. Man vill, påminner president Carter om, ha respekt. Det kan kosta på att visa respekt för den nordkoreanska ledaren, men man får försöka se honom som representant för folket. Nordkorea vill ha teknologiskt stöd, bland annat med jordbruksmaskiner. Till slut vill man, det har man upprepat vid alla våra kontakter, ha ett kärnvapenfritt Korea. Det innebär i så fall att också det amerikanska “kärnvapenparaplyet” över Sydkorea skulle avskaffas. På lång sikt borde det vara möjligt. USA skulle kunna försvara Sydkorea mot ett kärnvapenfritt Nordkorea utan att ta till kärnvapen.

DEN NUKLEÄRA NORDKOREAKRISEN KAN LÄRA OSS:

- Kärnvapenavskräckning fungerar inte.
- Kärnvapen kan orsaka krig.
- Det finns inga “rätta händer” för kärnvapen.

Avtalet om **FÖRBUD** **MOT KÄRNVAPEN**

Kommentar av Peter Wallensteen

ETT UNIKT BIDRAG

Avtalet om förbud mot kärnvapen är ett unikt bidrag för att minska riskerna för ett kärnvapenkrig. Det antogs i FN:s generalförsamling den 7 juli 2017 av 122 stater. Endast en stat röstade emot (Nederländerna) och en lade ner sin röst (Singapore) av de stater som deltagit i förhandlingarna. 69 av generalförsamlingens medlemmar ställde sig utanför denna process. Inte desto mindre är detta fördrag nu ett legitimt FN-avtal och det är öppet för alla. Det träder i kraft när minst 50 stater ratificerat det. Därefter kommer det att vara föremål för kontinuerlig översyn. Frågan om ett förbud mot kärnvapen finns således kvar på världens politiska agenda under överskådlig tid. Inga stater kommer ifrån den, även om de inte deltagit i denna process.

Det är kanske avtalets viktigaste funktion: det blir ett fortsatt tryck på de nio stater som har kärnvapen att göra sig av med dem.

De 122

Låt oss se närmare på de 122 stater som stöder avtalet. Det är en världsomspännande grupp. Tio 'europeiska' stater har anslutit sig. Sverige, Schweiz och Österrike tillhör de tyngre tillsammans med Nya Zeeland. Bland EU-staterna återfinns även Cypern, Irland och Malta. En av världens minsta statsbildningar men sannolikt den med det största globala genomslaget är också med: Vatikanstaten. Påven har varit klart engagerad i denna fråga och hans positiva hållning har nått ut till världens 1 miljard katoliker. Katolska kyrkan har länge varit tydlig i sitt krav på att eliminera världens kärnvapen.

Stater som tillhör regionala kärnvapenfria zoner är också med i avtalet: Afrika (där Egypten, Nigeria och Sydafrika är särskilt viktiga), Sydamerika (Argentina, Brasilien och Mexiko är ledande), Stilla havet (t.ex. Fiji, som för närvarande är ordförande i Generalförsamlingen) och Sydostasien (Indonesien, Malaysia och Vietnam). Det är anmärkningsvärt att både Iran och Saudiarabien ställer upp på avtalet (men inte Israel eller Syrien). Ordförande och starkt drivande för detta har varit Costa Ricas FN-ambassadör Elayne Whyte Gomez.

Det är i sanning en global koalition av stater! De har också stöd av ett stort antal folkliga rörelser och icke-statliga organisationer. ICAN är utan tvekan en av de viktigaste, men där finns också Internationella Röda Korset och en rad andra. En verklig utmaning är att nu föra budskapet vidare till de 69 som inte anslutit sig. Dessa kan enklast delas upp i de nio stater som har kärnvapen och de övriga sextio som anser sig både gynnas och hotas av dessa kärnvapen.

De 9

Det är inte oväntat att kärnvapenmakterna ställt sig utanför uppgörelsen. De har investerat stora resurser i sina vapeninnehav och anser att dessa fyllt en roll för deras makt och säkerhet. Det är så de tre västerländska stormakterna resonerar. USA, Storbritannien och Frankrike gjorde ett gemensamt uttalande när fördraget antogs: "Vi avser inte skriva under, ratificera eller någonsin bli part". De menar att fördraget är oförenligt med den kärnvapenavskräck-

▲ Peter Wallensteen är professor i freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet och medlem i Läkare mot Kärnvapens vetenskapliga råd.

Det är kanske avtalets viktigaste funktion: det blir ett fortsatt tryck på de nio stater som har kärnvapen att göra sig av med dem.

ning som varit väsentlig för freden i Europa och Nordasien under 70 år. Dessutom tycker de att avtalet kommer vid en tid då världen behöver vara enad mot Nordkorea. De räcker med pakten mot icke-spridning av kärnvapen (NPT).

Intressant nog ställer sig Nordkorea också utanför överenskommelsen och uppträder därmed precis som andra kärnvapenmakter. Rysslands yttrande betonar NPT och "vikten av realism". Kampen mot terrorism är dessutom mer central just nu. Indien har inte heller deltagit, även om landet inte är en erkänd kärnvapenmakt. I ett uttalande talar dess representant ändå om att avtalet inte innehåller tillräcklig med kontroll, verifikation.

▲ När förbudet antagits utbröt ett stort jubel. Alla i rummet stod upp, kramade om varandra och fällde glädjetårar. En fantastisk upplevelse som knappt går att beskriva och som inte kommer att glömmas av någon.

Det är intressant att se dessa resomång eftersom alla stater officiellt är eniga om kravet på nedrustning och avskaffande av kärnvapen. Men det är ständigt formerna som är fel, eller tidpunkten som inte är mogen. När det görs sakliga invändningar hade det dessutom varit mer naturligt att i så fall vara med och påverka avtalets utformning.

De övriga

Ytterligare sextio stater har inte deltagit i förhandlingarna. 24 av dem gjorde ett gemensamt yttrande om saken. De uttrycker klart stöd för "den gemensamma visionen om ett global noll" för kärnvapen. De tycker dock att det är fel att börja med ett sådant avtal nu, utan att ha stöd av de länder som har kärnvapen eller från de stater som anser sig ha särskilda säkerhetsintressen. Gruppen

innehåller bl.a. Australien, Kanada, ett stort antal EU-stater samt Sydkorea och Turkiet. Intressant nog är EU-landet Finland inte med i detta yttrande och inte heller Natolandet Norge.

Stater som är nära lierade med de tre västmakterna, genom Nato eller på andra sätt, tillhör fördragets kritiker. De andra kärnvapenstaterna har inte följeslagare på detta tydliga sätt. Stater som står nära Ryssland eller Kina verkar snarare följa sin regionala grupp (Bolivia, Kuba, Venezuela gör så i Sydamerika, Kambodja och Mongoliet i Asien. Kazakstan som en kort tid hade egna kärnvapen är också med i avtalet). Syrien följer dock Ryssland i denna fråga.

I grunden är det en fråga om tilltron till

en global säkerhet baserad på kärnvapenavskräckningen. Den överväldigande majoriteten av stater är oroade över att denna politik i stället ska föra världen mot mer osäkerhet, ge en större risk för konflikt och kanske föra till ett katastrofalt krig. De anser också att den universella enighet som finns om en noll-vision någon gång borde börja förverkligas. Detta fördrag resulterar inte i en omedelbar och dramatisk avrustning. Men det ger en tydligare bild av en färdväg till ett fredssystem baserat på annat än hot om krig. I ett stort antal stater finns det utrymme för fortsatt debatt. Den är viktig att ta. Avtalet ger ett tillfälle. Genom att det nu finns stärker det också argumenten. Det visar att det är fullt möjligt att avskaffa dessa vapen i ordnade former och innan de åter kommit till användning. ❖

IPPNW-KONGRESS i York

IPPNW:s tjugooandra världskongress

Första veckan i september samlades medlemmar i IPPNW (International Physicians for the Prevention of Nuclear War) från hela världen i York i Storbritannien för världskongress. Nu med det i FN nyligen godkända avtalet för ett kärnvapenförbud hamnade förstås en stor och viktig del av fokus under kongressen på det.

Samtidigt som vi var i York drog en debatt igång i Sverige om ifall Sverige ska skriva under kärnvapenförbudet. Politiker för opinionspartier såväl som flertalet ledarskribenter har försvarat såväl kärnvapen som kärnvapenavskräckning. En debatt som för oss i York kändes långt borta. I stället var glädjen stor över kärnvapenförbudet och över att vi inom IPPNW och i ICAN spelat en så viktig roll för att avtalet kommit till. En känsla fanns där av att vara med och skriva historia.

Inledningsvis under kongressdagarna påminde IPPNW:s ena co-president Ira Helfand om de medicinska och humanitära konsekvenserna av kärnvapen, om att klimatkonsekvenserna även efter ett "litet" begränsat kärnvapenkrig skulle vara så stora att två miljarder människor riskerar svälta ihjäl på grund av missväxt. Detta är visserligen ingen nyhet, med det är just kunskapen om kärnvapens katastrofala humanitära effekter som banat väg för processen som lett till att FN förhandlat fram ett förbud. Och det är viktigt att påminna sig om att det är det här kärnvapen faktiskt handlar om.

Fortsättningsvis under kongressen i York hölls workshops och seminarier om hur vi går vidare i arbetet för

FOTO: XANTE HALL

▲ Under IPPNW:s kongress samlades medlemmar från hela världen. Svenska Läkare mot Kärnvapen representerades av en delegation på fem personer.

en kärnvapenfri värld. Det fanns en stor medvetenhet om att nu när det historiska avtalet finns så börjar det hårda arbetet för att få det undertecknat och ratificerat så att det träder i kraft. De medicinska konsekvenserna som vårt viktigaste budskap att få fram betonades. Det diskuterades hur arbetet framåt ser olika ut i olika länder och på seminarier gick diskussionen kring hur medlemsföreningar i såväl kärnvapenfria som i kärnvapenländer försöker jobba. Erfarenheter och idéer utbyttes. Från SLMK bidrog vi med inspiration genom en workshop på temat "Don't bank on the bomb" där vi visade hur vi i Sverige arbetat för att få banker att sluta investera i kärnvapenindustrin.

Mer samarbete och koordinering av IPPNW:s aktiviteter i Europa var också en sak som planerades. Att försöka få fler och fler länder att skriva under kärnvapenförbudet är prioriterat. Sverige kan spela en viktig roll. Vi har en lång tradition av att verka för nedrustning och om Sverige står upp mot det mest destruktiva massförstörelsevapen världen skådat och vågar skriva under avtalet, ja då kan det få fler län-

der att följa efter. Här kan SLMK och alla medlemmar i SLMK bidra för att bilda opinion och påverka att Sverige går med i förbudet.

Åsa Lindström

Personliga reflektioner kring kongressen i York

Detta var faktiskt den tjugooandra världskongressen för IPPNW. Jag tror att jag deltagit i arton av dessa! Denna kongress var en gemensam konferens för IPPNW och den brittiska föreningen, som heter MedAct. Det blev en imponerande kongress, med nästan 800 deltagare, varav hälften kom från MedAct. Där var åtta plenarsessioner och ett femtiotal workshops.

Liksom i de flesta länder arbetar IPPNW/MedAct med många andra områden av "läkarens sociala ansvar" förutom kärnvapen. Kongressen handlade därför mycket om krigens orsaker, om hur krig och våld påverkar hälsan i befolkningen, om hälsa hos migranter, om den ökande ojämlikheten som orsak till sjukdom, etc. Man

talade om att klimatförändringarna har en stor roll bakom både krigen och migrationen.

Kongressen dominerades givetvis av det stora framsteget: Förbud mot kärnvapen. Idén kom ursprungligen från Ron McCoy, IPPNW:s Co-president 2002–2006. Han hade två grundtankar. För det första: samla alla organisationer som har fred som ett av sina syften, kontakta kyrkor och Röda Korset etc. För det andra, samarbeta med regeringar från kärnvapenfria länder. Modellen kommer från kampanjen mot personminor.

Jag måste erkänna att jag inte trodde mycket på dessa tankegångar. Vi hade ju försökt förr! Men jag hade fel. Vi hade gjort fel: Vi hade koncentrerat oss på kärnvapenländer, eftersom vi hade trott att dessa i grunden var intresserade av att avskaffa kärnvapnen, som man lovat redan 1968. Men inte alls, kärnvapenstaterna vill inte, vågar inte avskaffa sina kära kärnvapen. Men de "äger inte frågan". Kärnvapenkrig drabbar alla, även de kärnvapenfria staterna. Vi "äger alla frågan".

En gång i tiden hade IPPNW kongress varje år, senare vartannat och nu var det tre år sedan sist. Orsakerna till att man har kongress mindre ofta är flera: många föreningar har verksamhet på andra områden än kärnvapenavrustning, och dessa diskuteras oftast bäst på nationell nivå; och utbyte av information sker också bra i samtal på nätet eller via sociala media.

Kongresserna har blivit för dyra och kanske måste det dröja tre år till nästa. Men dessa möten är mycket viktiga. För samarbete och inspiration kan inget ersätta de personliga kontakterna.

Nästa kongress? Kanske Nepal, i Lumbini, Buddhas födelseort! Men beslutet är inte fattat.

Gunnar Westberg

▲ IPPNW har sedan 1995 en nationell förening i Nordkorea, Korean Anti-War Peace Physicians, KAWPP. Den ska inte uppfattas som en ideell förening i svensk mening. KAWPP:s syfte överensstämmer med regeringens officiella linje, alltså ett fredsfördrag och ett kärnvapenfritt Korea. På bilden Klas Lundius och Gunnar Westberg i samspråk med konferensens två KAWPP-delegater.

Möte med nordkoreanska delegationen

"Om ert land skaffar kärnvapen är risken stor att ni blir anfallna, kanske med kärnvapen. Om ni inte skaffar atomvapen får ni vara i fred. Ingen vill ha krig i Korea." Så har vi argumenterat vid våra kontakter med nordkoreaner vid IPPNW-kongresser och vid det besök som kolleger från Pyongyang gjorde i Sverige för några år sedan. "Inte alls så", blev svaren. "Se på Khadafi och Saddam Hussein. Dom avstod från kärnvapen och blev anfallna. Och vår regim hotades av 'dekapitering' redan innan vi skaffat kärnvapen". Så gick samtalet i York med de representanter för vår systerförening i DPRK (Democratic People's Republic of Korea) som deltog i kongressen i York. Inbjudan och kostnadstäckning kom från SLMK, med generös hjälp av Vappu och Ilka Taipale liksom av Kati Juva, alla tre medlemmar i den finska föreningen. Taipales har gjort flera besök i Pyongyang, SLMK-medlemmar har varit där två gånger.

Ja, egentligen var det bara Mr Ri Chung Il som talade. Dr Pak Sang Bok, biträ-

dande chef för Röda Korsets sjukhus i Pyongyang talade inte engelska. Mr Ri berättade att han för två år sedan fått i uppdrag att ta över administrationen av den koreanska föreningen inom IPPNW, Korean Anti-War Peace Physicians, KAWPP. Han fann att där inte varit någon aktivitet på sex år.

Man har nu ordnat ett par workshops för medlemmar. Man vill öka de internationella kontakterna. Man hoppas kunna se till att vi kan komma och hålla seminarier och föredrag kring kärnvapnens medicinska effekter. Mr Li vill också ordna en cykeltur över gränsen från Sydkorea! Han var nämligen med och arrangerade den marsch för kvinnor som hölls för ett par år sedan, med passerande av gränsen.

Hur det blir med cykelturen vet vi inte, men vi hoppas att den dynamiska och förhoppningsfulle Mr Li kan få fart på föreningen och få till stånd internationellt utbyte.

Människors möten och utbyte av idéer är i längden vad som förändrar världen.

Gunnar Westberg

NY LEDAMOT I IPPNW:S STYRELSE ANASTASIA FRÅN RYSSLAND

intervjuad av Åsa Lindström

Anastasia Medvedeva från Ryssland valdes under kongressen i York in i IPPNW:s internationella styrelse som vice-president för regionen Ryssland och OSS-länderna.

Anastasia berättar att hennes engagemang inom IPPNW började när hon var student. Det fanns då en stark studentrörelse med mycket aktivitet. Hon följde med på möte inom "dialogue with decision makers" i Duman tillsammans

När jag frågar om FN-förbudet mot kärnvapen svarar Anastasia först snabbt att reaktionen bland läkare i Ryssland på förbudet är mycket positiv. När hon tänker efter är det framför allt i hennes vänkrets som hon menar. Det är folk som är intresserade av världspolitik och vet om förbudet och är insatta i vad det innebär. Anastasia tror inte att kärnvapenförbudet annars är så välkänt i Ryssland, vare sig bland läkare eller i allmänheten.

med flera IPPNW-ledare, vilket fångade hennes intresse. Hon deltog därefter i fler sådana dialogmöten och åkte under studenttiden på studentkongresser som gav mycket inspiration och höll uppe hennes engagemang. Kärnvapenfrågan blev viktig för Anastasia.

Idag är de inte så många aktiva inom ryska IPPNW men de är några stycken. Anastasia berättar att de försöker samarbeta med andra organisationer som Women for Peace och Pugwash och hoppas att de ska kunna arrangera fler aktiviteter.

Anastasias uppfattning är ändå att folk i Ryssland inte vill ha kärnvapen. Det finns en rädsla för dem. Men hon anser att det behövs mer kunskap och de behöver sprida synen på säkerhet och att kärnvapen inte ger säkerhet. Där hoppas hon att ryska IPPNW kan göra skillnad.

Åsa Lindström

Hur styrs IPPNW?

Av Gunnar Westberg och Åsa Lindström

IPPNW har ett Council (råd), ett slags parlament. Vidare finns Board (styrelsen), som har en Executive Committee (verkställande utskott). Council sammanträder vid varje internationell kongress. Det gör också the Board men den har också vanligtvis årliga möten i mellanperioden. Den mesta aktiviteten sker i verkställande utskottet med månatliga telefonkonferenser i samarbete med de anställda i kontoret i Boston.

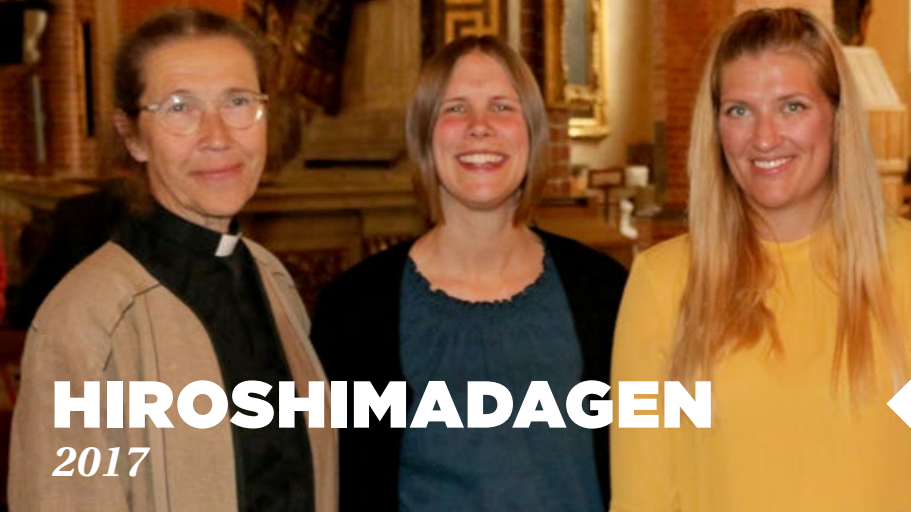
THE COUNCIL, PARLAMENTET

Alla föreningar i IPPNW får sända en representant och en ersättare (om man så önskar även en student-representant) till detta råd som är föreningens högsta beslutande organ.

Council brukar få lyssna till rapporter från verksamheten. I år dominerade först års rapporterna från arbetet med avtalet om ett kärnvapenförbud. Vårt andra stora program, Aiming for Prevention, riktat mot handeldvapen, har också haft framgång på vissa håll.

Council väljer Co-presidenter och övriga Board-medlemmar. Man bestämde sig vid mötet i York för att ha fyra Co-presidenter. Arun Mitra från Indien blev nyvald, medan Ira Helfand, USA, Tilman Ruff, Australien och Daniel Bassey, Nigeria blev omvalda. Angelica Claussen från Tyskland återvaldes som Regional Vice-President för Europa.

The Board tar beslut i budgetfrågor. I början av IPPNW:s historia var det lätt att få bidrag och samla in pengar till antikärnvapenaktiviteter men det har blivit allt svårare och under många år har ekonomin utgjort ett växande problem. Under det gångna året liksom vid ett par andra tillfällen har budgeten räddats av en donation genom ett arv. Man kan givetvis inte förlita sig på sådana tillfälligheter. En anställd har måst avskedas och kontoret är nu verkligen mycket tunt bemannat. Man önskar regelbundna bidrag från individuella medlemmar!

HIROSHIMADAGEN 2017

Årets Anti-atombombsdiplom går till
Beatrice Fihn, chef för ICAN

Motiveringen lyder: Beatrice Fihn har med stort engagemang, skicklighet och uthållighet förändrat diskussionen i olika internationella och svenska fora till att fokusera på kärnvapnens katastrofala humanitära konsekvenser. Som ledande inom ICAN, den internationella kampanjen för avskaffande av kärnvapen, har hon kraftfullt verkat för ett internationellt förbud mot kärnvapen.

Tack Beatrice för din avgörande insats i kampen för en kärnvapenfri värld!

Minneshögtid i Storkyrkan, Stockholm

Den 6 augusti, Hiroshimadagen, hölls i Storkyrkan i Stockholm för elfte året i rad en manifestation för fred och nedrustning, anordnad av SLMK och Stockholms Domkyrkoförsamling. Talare var i år Kristina Ljunggren, domkyrkokaplan, Bo Hermansson, vice ordförande Svenska Röda Korset samt Åsa Lindström, vice ordförande i SLMK. Åsa överlämnade årets Anti-atombombsdiplom till Beatrice Fihn, chef för ICAN, the International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. Diplomet delas varje år ut av SLMK för betydande insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld. Musik framfördes på orgel av Martin Blomquist och på cello av Joakim Laksov. Ett 80-tal personer lyssnade och det var en stark stämning, som uppfordrade oss alla att gå vidare i arbetet för en kärnvapenfri värld.

Leonore Wide

Hiroshimadagen i Örebro

För att hedra offren för atombombarna i Japan har fredsföreningarna i Örebro sedan 1995 satt ut tända japanska ljuslyktor på Svartån klockan halvtio på kvällen den 6 augusti. I år fick vi lyssna till fiolmusik i folkviseton från två spelmän medan lyktorna varsamt sattes ut på vattnet från en kanot. Dessförinnan hade kommunstyrelsens ordförande

Agneta Blom talat till en åhörarskara på bortåt 70 personer. Under dagen rådde oväder, men mot aftonen blev det lugnt men svalt.

”Man kan inte två sina händer även om man inte uppfunnit och brukat bombplan eller gas” skrev Elin Wägner i Tidevarvet 1936. Så skrev vi i insändaren till Nerikes Allehanda och bad läsarna uppmärksamma att 122 stater skrivit på ett förslag till konvention som förbjuder kärnvapen. Det skedde 7 juli i New York. Nu gäller det att få konventionen ratificerad, efter hand även av kärnvapenmakterna.

Ingrid Brånvall

Debattartikel från DLMK införd i Dag- bladet Information på Hiroshimadagen

6. august er Hiroshimadagen, hvor vi mindes de i alt 140.000 der døde dels akut, dels i månederne derefter, og de mange tusinder der kvæstedes. Det internationale samfund har de senere år været meget optaget af de uacceptable humanitære konsekvenser af anvendelse af atomvåben, hvor selv begrænset atomvåbenkrig vil medføre hundredetusinder af døde og lem-læstede, medføre sene cansertilfælde og genetiske skader, miljøødelæggelse med problemer for agrikulturen, og hvor sundhedsvæsen og beredskaber

vil være sat ud af spillet. I løbet af 2016 og 2017 er afholdt flere møder i FN-regi forberedende vedtagelse af en traktat der forbyder produktion, afprøvning, besiddelse, brug og trussel om brug af atomvåben. 7. juli 2017 har 122 lande vedtaget forbudstraktaten, der skal ratificeres ultimo september. Omkring 100 lande var involveret i møderne.

Der findes i dag 15.000 atomvåben, 400 parat til hurtig affyring. Mange af dem er betydelig kraftigere end Hiroshimabomben. Atomvåbenmagterne har vedholdende modarbejdet bestræbelserne på at skabe en forbudstraktat i lighed med de allerede eksisterende forbudstraktater mod masseødelæggelsesvåben. Atommagterne anvender mia. dollars på modernisering af deres arsenaler.

Danmark er ikke blandt de lande, der har tilsluttet sig forbudstraktaten, hvilket er meget beklageligt. Vi i Danske Læger Mod Kernevåben vil opfordre vore politikere til at tilslutte sig forbudstraktaten.

Danske Læger Mod Kernevåben

Läkare mot Kärnvapen på plats i **ALMEDALEN**

Arets Almedalsvecka sammanföll med sista veckan av förhandlingarna i New York om ett kärnvapenförbud. SLMK lade förstås en stor del av fokus på förbudsförhandlingarna så i år var vi en lite mindre grupp än vanligt på plats i Visby.

Fem stycken blev vi ändå från SLMK som åkte till Gotland. Visby bjöd mestadels på strålande väder och som vanligt var det en intensiv vecka, ett oöverskådligt folkvimmel och intressanta debatter och seminarier i vart och vartannat gathörn. För oss var det också full aktivitet. Vi arrangerade tillsammans med Röda Korset ett seminarium riktat till sjukvårdspersonal, deltog i en panel arrangerad av FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut, och genomförde att par av våra blodtrycksaktioner. Aktionen var som tidigare år populär. Många förbipasserande passade på att få sitt blodtryck mätt och fick lära sig lite om kärnvapen, deras effekter och varför både blodtrycksmätning och kärnvapenförbud är förebyggande hälsovård./

Åsa Lindström

Kärnvapen – hotet och nedrustningen

Seminarium arrangerat av FOI, Försvarets forskningsinstitut.

Medverkande var Anders Ringbom kärnfysiker och John Rydqvist, analytiker, båda från FOI samt Åsa Lindström från SLMK.

John Rydqvist redogjorde för hur flera länder baserar sina militära säkerhetskalkyler på skyddet under ett kärnvapenparaply. Om kärnvapnen försvin-

FOTO: ÅSA LINDSTRÖM

▲ SLMK:s studentrepresentant David Victorin var på plats i Almedalen och tog blodtryck på förbipasserande. Även om vi inte var så många i år blev det ändå ett väldigt lyckat Almedalen för vår del. Vi ses nästa år!

ner kommer dessa länder att behöva ändra sina säkerhetskalkyler. Rydqvist ansåg att förbudsdiskussioner vad gäller kärnvapen inte kommer att få någon större betydelse så länge kärnvapenstaterna inte är delaktiga och påminde om att avtal blir effektiva först när alla berörda parter är med.

Åsa Lindström hävdade att världen inte kan bygga sin säkerhet på rädsla med ett kärnvapenskydd. Kärnvapnen är helt enkelt inget alternativ på grund av konsekvenserna av dessa vapen. Om kärnvapen kommer till användning har samhället inte den minsta chans att hantera de förödande medicinska, klimatmässiga samt humanitära effekterna. Ett förbudsavtal är ett medel att avskaffa kärnvapen. Nu är det 122 medlemsstater i FN som uttrycker en stark önskan om att de inte längre vill leva under ett kärnvapenhot och har röstat för ett förbudsavtal. Åsa, nyligen

hemkommen från förhandlingarna i New York, berättade att stämningen där var optimistisk vad gäller möjligheten att få fram ett konkret avtal.

Anders Ringbom redogjorde för ett övervakningssystem som utarbetats på FOI. Det ska kontrollera framför allt att icke-spridningsavtalet, NPT och provstoppsavtalet, CTBT efterlevs. Vid eventuella provsprängningar kan man upptäcka bland annat läckage av radioaktivitet. Övervakningen inbegriper hela världen.

Marika Griehsel var moderator för seminariet som hade samlat många åhörare.

Hela paneldiskussionen finns att lyssna till på www.bistandsdebatten.se/events/karnvapnen-hotet-och-nedrustningen

Eva Petersson

Blodtrycksmätning

Den årliga blodtrycksaktionen i Visby såg först ut att bli en blöt tillställning. Klockan tolv skulle vi dra igång och en timme tidigare öste regnet ner. Som tur var klarnade det upp och vi fick tillfälle att prata med många besökare om förbudsförhandlingarna i FN och vårt kommande seminarium i Läkartidningens tält medan vi mätte blodtryck. En glädjande detalj är att det fanns besökare som varit hos oss tidigare och ville komma på nytt för att mäta sitt blodtryck. En av besökarna berättade att det dessutom var jag som hade varit inblandad vid det förra tillfället. Ett gott betyg för aktionen, då konkurrensen med andra aktiviteter under Almedalsveckan som bekant är stenhård.

David Victorin

"Hur kan du som arbetar i vården verka för en kärnvapenfri värld?" var ämnet för ett seminarium som SLMK arrangerade tillsammans med Svenska Röda Korset.

För Svenska Röda Korset talade föreningens nya ordförande Margareta Wahlström. Hon påminde om att Internationella Röda Korset fanns på plats 1945 i Hiroshima och Nagasaki direkt efter USA:s atombombningar. Den hjälplöshet man där kände inför den humanitära katastrofen bidrog till att man beslöt sig för att engagera sig i arbetet mot kärnvapen, ett engagemang som fördjupats de senaste åren och som manifesterats bland annat i ett klart ställningstagande för ett kärnvapenförbud.

Åsa Lindström från SLMK talade om kärnvapnens medicinska och humanitära konsekvenser. Hon lyfte fram sitt ansvar som läkare att informera och skapa opinion för ett förbud mot kärnvapen. Och på länk från FN i New York fick mötesdeltagarna höra Andreas Tolf rapportera senaste nytt från förbudsförhandlingarna.

Eva Petersson från SLMK ledde seminariet.
Leonore Wide

Filmtips!

COMMAND AND CONTROL

Filmen "Command and Control", baserad på Eric Schlossers bok med samma namn, kom ut förra året. Den är en sann historia om vad som höll på att hända när ett vapen som var till för att skydda blev ett hot om egen förgörelse.

På gång

BOKMÄSSAN

Vi kommer tillsammans med Yrkesgrupper mot Kärnvapen att finnas på plats på Bokmässan i Göteborg. Ni hittar oss på internationella torget!

ÅRSMÖTET

Tiden går fort och snart är det återigen dags för årsmöte. Den 20 januari möts vi i Göteborg. Mer info om plats och tid finner ni inom kort på hemsidan. Håll även koll på hemsidan för kalendern, valberedningens förslag och för övriga dokument.

FÖRSTA KOMMITTÉN

Som varje år träffas generalförsamlingen för att diskutera frågor om internationell fred och säkerhet.

Första kommittén, som har hand om nedrustningsfrågor och därmed kärnvapen, träffas under oktober månad. Den kommer i år att bli väldigt spännande med tanke på utvecklingen i kärnvapenfrågan i och med förbudet. Vi kommer att skriva bloggar om processen och ni hittar oss självklart med ständiga uppdateringar på Facebook. [com/slmk.1981](https://www.facebook.com/slmk.1981).

HUMANITARIAN DISARMAMENT FORUM

I vanlig ordning kommer det i samband med första kommittén i FN i New York att hållas ett Humanitarian Disarmament Forum. I år kommer forumet ha temat "How NGOs and global coalitions are coping in the face of what seems like multiplying challenges".

DATASKYDDSFÖRORDNINGEN

Som vi skrev om i förra Läkare mot Kärnvapen kommer en ny EU-förordning att träda i kraft 28 maj 2018 där individers ägandeskap över egna personuppgifter stärks. Det är en utveckling av personuppgiftslagen (PUL) och gäller alla som på något sätt hanterar personuppgifter.

Vi är därför skyldiga att informera alla vars personuppgifter vi hanterar om vilka rättigheter de har, exempelvis att begära registerutdrag för att se vilka uppgifter vi har registrerade och att när som helst begära att vi raderar alla uppgifter. Vi måste också informera om vad vi får göra med uppgifterna och vem som kan få tillgång till dem.

Vi har inga enligt Dataskyddsinpektionen definierade "känsliga uppgifter" (ras eller etnicitet, politiska åsikter, religiös eller filosofisk åskådning, medlemskap i fackförening, genetisk eller biometrisk information i syfte att identifiera en enskild person, uppgifter om hälsa och sjukdom, sexuell läggning, sexuell historik) och endast personnummer på dem som betalar avgifter eller skänker gåvor via autogiro då bankgirocentralen kräver detta. Den rättsliga grund vår behandling av

personuppgifter vilar på är "berättigat intresse".

Det vi kan komma att använda era uppgifter till är exempelvis att skicka ut anmodan om att betala medlemsavgift och/eller skänka en gåva, för att skicka tidskriften Läkare mot Kärnvapen, övriga utskick med information- eller insamlingsändamål eller bli kontaktade med förfrågan om att engagera sig aktivt lokalt/nationellt eller inbjudan till möten/seminarier etc.

Vi kommer aldrig att lämna ut era uppgifter till tredje part förutom till de tryckerier, ev. IT-support el liknande vi behöver använda oss av i vår verksamhet och med vilka vi har skrivit avtal, med syftet att stärka era rättigheter till kontroll över era personuppgifter.

Om ni anser att vi har hanterat era personuppgifter på ett felaktigt sätt kan ni alltid kontakta oss på info@slmk.org /08-400 20 483 och/eller Dataskyddsinpektionen på dataskyddsinpektionen@dataskyddsinpektionen.se med era klagomål.

► Genom att betala er medlemsavgift eller skänka en gåva godkänner ni de villkor som kommer att presenteras i nästkommande utskick.

Detta är ett sätt för oss att initialt och tydligt kommunicera er om kommande regler och lagar och vi hoppas att ni har förståelse för att vi är skyldiga att tillhandahålla dessa villkor tydligt och lättillgängligt för alla vilkas personuppgifter vi hanterar och att ni även fortsättningsvis ger oss förtroendet att hantera era uppgifter i vårt register och för att bedriva vår verksamhet.

Läs gärna mer om den nya dataskyddsförordningen (GDPR) på www.dataskyddsinpektionen.se

Detta har hänt

ABF SEMINARIUM

Den 21 september anordnade Nätverket för kärnvapenedrustning tillsammans med ABF Stockholm ett seminarium om FN:s konvention om ett kärnvapenförbud. I panelen satt Sveriges nedrustningsambassadör Eva Walder, Dick Clomé som är policyansvarig på Svenska Röda korset samt SLMK:s generalsekretäre Josefin Lind. Ett fyrtiotal åhörare var där och många intressanta frågor ställdes. Seminariet visas på Svt Forum. All information hittar ni på www.slmk.org.

STYRELSEMÖTE

Den 16 september hade riksföreningen styrelsemöte i Stockholm. Frågan om hur vi ska fortsätta vårt arbete nu efter förbudet upptog en stor del av diskussionen. Nästa styrelsemöte är den 18 november, också i Stockholm.

SCHYSSTA PENSIONER

Den 7 juli kom ett förslag till nya regler för Första-Fjärde AP-fonderna. Förslaget är under hösten uppe för remiss och kommer förhoppningsvis träda i kraft i juli 2018. Dock kommer detta inte att innebära så stora förändringar i praktiken. Fonderna kommer att fortsätta styras som tidigare; den största skillnaden gäller placeringsregler och ansvarsfulla investeringar, som kommer att komma in som lagtext.

MINNESORD THORILD DAHLGREN

Thorild Dahlgren, mångårig trogen och aktiv stödmedlem i SLMK, har avlidit 96 år gammal den 6 augusti 2017.

Thorild hade som vanligt sett fram emot Hiroshima-dagen för att delta i manifestationen mot kärnvapen i Storkyrkan i Stockholm. Nu blev det inte så.

Till yrket gymnasielärare i fysik och matematik levde Thorild ett långt och aktivt liv med brinnande engagemang för fred, rättvis fördelning, natur- och miljöfrågor. Men det centrala för honom var kampen mot kärnkraft och kärnvapen.

I otaliga artiklar, inlägg och insändare argumenterade han oavbrutet, ihärdigt och uthålligt för en värld utan kärnvapen; alltid sakligt, vederhäftigt och övertygande; alltid lågmält. Och framför allt minns vi hans milda leende och hans trotsiga glädje och förundran över allt levande, medmänskorna, naturen, musiken. En sann humanistisk naturvetare och pedagog.

Catarina och Ulf König

▲ Josefin Lind, Eva Walder och Dick Clomé diskuterade kärnvapenförbudet på ABF den 21 september.

PEACE BOAT

Den 2 juni anlade Peace Boat i Stockholm. Tillsammans med fem överlevare besökte vi gymnasiet Didaktus i Liljeholmen för att lyssna på en föreläsning och innan båten gav sig av mot Bergen besökte gruppen Sveriges nedrustningsambassadör Eva Walder på UD.

NUCLEAR ABOLITION DAY

Den 26 september är det FN:s internationella dag för kärnvapens avskaffande. Har du eller någon i din närhet uppmärksammat denna dag? Skicka gärna en kort rapport till info@slmk.org och berätta mer!

AP-fonderna ska utveckla en gemensam värdegrund som ska sätta ramar för hur pengar ska investeras och varje fond ska även ta fram egna riktlinjer, sätta mål och formulera strategier. Största problemet med det nya förslaget är att hög avkastning fortfarande är det övergripande målet.

Enligt våra senaste beräkningar hade Första-Fjärde AP-fonderna den 30 juni investeringar på närmare 11,5 miljarder kronor i bolag kopplade till kärnvapen. Dessa bolag finns på Sjunde AP-fondens svarta lista och blir även granskade av *Don't Bank on the Bomb*.

IRAN, NORDKOREA OCH USA

President Trump vill isolera Iran men han anger som orsak inte längre att Iran kan ha ett hemligt kärnvapenprogram utan Irans aktiviteter i Irak, Jemen och Syrien. Iran har hållit betong i sin plutoniumreaktor och gjort sig av med allt höganrikat uran och 98 % av det låganrikade. Iran har accepterat att inspektörer från IAEA dyker upp när som helst och att kameror och andra instrument för övervakning används kontinuerligt. Även urangruvor har besökts vilket inte är regel i andra länder som inspekteras.

Nordkorea har provsprängt 6 atombomber med laddningar motsvarande upp till två Hiroshimabomber och tros ha omkring 20 i lager. Därmed är det inte längre rimligt att kräva att Nordkorea ska skrota sina kärnvapen som ett krav för att inleda förhandlingar om att landet ska sluta hota Sydkorea med tungt, konventionellt artilleri. För den som har intresse och tid är Jessica Mathews' artikel utmärkt läsning (gratis, kräver inte registrering).

Jessica T. Mathews. Nuclear Diplomacy: From Iran to North Korea? The New York Review of Books, August 17, 2017 Issue.

SMITTKOPPSVIRUS - UTROTAT MEN KAN SYNTETISERAS

En virologisk forskargrupp i Canada har framställt hästkoppsvirus från DNA-fragment som beställts on line och skickats med post. Detsamma hade varit möjligt med det besläktade smittkoppsviruset som varit utrotat sedan 1977 (utom i ett laboratorium i Ryssland och ett i USA). Diskussionen om huruvida de två laboratorerna borde döda sina virus eller inte kan nu avslutas, eftersom det tycks vara

relativt enkelt för virologer att tillverka smittkoppsvirus. De kanadensiska forskarna har dock inte publicerat sitt experiment.

Kai Kupferschmidt. Labmade small-pox is possible, study shows. Science 2017;357(6347):115-116.

NUKLEÄR MINNESFÖRLUST

Tabell. Vetenskapliga tidskrifter har slutat bevaka kärnvapenfrågor "The big three" (ledande allmänvetenskapliga tidskrifterna Nature, Science och PNAS) och "the big five" (ledande medicinska tidskrifter) från 1 juli - 15 augusti 2017 har genomsökts manuellt och elektroniskt på jakt efter texter om kärnvapen (nuclear weapons).

stys bara av impact factor - PNAS kommer först på 225:e plats i ranking efter impact factor men har publicerat många landmark papers. Tabellen visar att ledande vetenskapliga tidskrifter kollektivt sjunkit ned i nuclear amnesia sedan 1980, när årsdagarna för atombombningarna av Hiroshima och Nagasaki uppmärksammades med temanummer om kärnvapen.

I en insändare i BMJ (2017 June 19) påminner George A Gellert oss om 1980-talet när läkarorganisationer i Öst och Väst informerade ledare och allmänhet om att kärnvapenkrig inte gick att vinna eller överleva. En av dåtidens ledare, Michail Gorbatjov, har i år bekl-

IMPACT FACTOR	JOURNAL	NUCLEAR WEAPONS
72	NEJM	0
48	Lancet	"The UN adopts treaty to ban the use of nuclear weapons" by John Zarocostas (July 13)
44	JAMA	0
40	Nature	"Weapons treaty". Seven Days - The news in brief (July 12)
37	Science	0
21	BMJ	"Doctors urge Britain to take lead on nuclear disarmament" by Abi Rimmer (July 25)
17	Annals of Internal Medicine	0
9.7	PNAS	0

Tidskrifterna har jag genomsökt 14-15 augusti. Tabellens tidsperiod täcker beslutet av 122 länder att utrota kärnvapnen (7 juli) och årsdagarna för atombombningarna av Hiroshima (6 augusti) och Nagasaki (9 augusti). The big three/five är ett begrepp som inte

gat sig över aggressiviteten i samtalstolen mellan Öst och Väst, som om man förberedde sig för krig.

Vi inom SLMK och IPPNW måste ånyo fokusera på att informera ledare och allmänhet.

MÄNNISKANS TID ÄR SNART SLUT – BÖR VI ACCEPTERA ATT VI ÄR I ETT PALLIATIV SKEDE?

När döden är oundviklig bör man sluta försöka bota och i stället ge palliativ vård, vård som höjer livskvaliteten i livets slutskede. Men ofta klamrar sig patienten och anhöriga fast vid försök till bot och palliationen kommer onödigt sent.

Två läkare/professorer i Ontario menar att människan nu befinner sig i ett finalt skede. Mänskligheten kommer troligen gå mot en självförvårdad utrotning inom några få generationer. Liksom våra döende patienter lider mänskligheten av en multisystemkollaps. Det är då klokt att sluta med alltmer desperata försök att rädda mänskligheten och istället acceptera att vår stund på jorden snart är över. Det som gäller är palliation: att göra livet så drägligt som möjligt för de sista generationerna. Författarna upplever denna insikt som befriande.

Richard Smith, tidigare redaktör för BMJ, är i sin blogg i BMJ entusiastisk. Han tycker att dystopin är realistisk och rimlig och upplever den också som en befrielse.

Jag tycker att de två dystopierna saknar två centrala punkter: kärnvapen nämns märkligt nog inte någonstans

▲ Den hårda ordväxlingen mellan amerikanska presidenten Donald Trump och Nordkoreas diktator, Kim Jong-Un, fortsätter att trappas upp. I ett uppmärksammat tal i september inför FN:s generalförsamling hotade Donald Trump att utplåna Nordkorea om USA måste försvara sig. – Han kommer få betala ett högt pris för sina excentriska ord, svarade Kim Jong-Un.

och inget sägs om hur det går till när mänskligheten dör ut. Blir det ett digerdödsscenario med miljarder människor som dör i sina hem av epidemier eller kärnvapen eller svält? Hur "befriande" känns det då?

Jag säger inte att deras dystopiska scenarier är omöjliga, de är möjliga, men jag vill inte nu överge prevention och bot. För min del får palliation vänta.

Jadad AR, Enkin MW. Does humanity need palliative care? *European Journal of Palliative Care* 2017;24(3):102-103.

Smith R. Humanity is dying—it's time to switch to palliative care. *BMJ Blog*. August 9, 2017.

NORDKOREAS MISSILER KAN NÅ USA OCH SVERIGE

Siegfried Hecker är en före detta chef för Los Alamos National Laboratory som utvecklade de amerikanska kärnvapnen. Han har besökt Nordkorea sju gånger och har intervjuats i *The Bulletin of Atomic Scientists*.

Nordkorea testade 24 missiler år 2016 och har testat ett 20-tal i år. De två i juli i år var de första interkontinentala missilerna (Intercontinental Ballistic Missiles, ICBM). De riktades nästan

rakt upp så de ramlade ned i havet mellan Korea och Japan. Hade de följt en flack bana så hade de kunnat nå en stor del av USA:s fastland. (I augusti, efter att intervjun publicerats, har Nordkorea skickat en ICBM över ön Hokkaido i norra Japan.) Förmodligen kan Nordkoreas missiler inte bära en kärnladdning som överlever både missilens start och dess återinträde i atmosfären men de är nog på väg att lösa de problemen också. Det är lättare att konstruera ett kärnvapen avsett för en medeldistansmissil som kan nå Sydkorea eller Japan. Men Nordkorea har ont om plutonium och anrikat uran och har hittills bara gjort sex kärnvapenprov.

Enligt en karta som BBC visar kan den aktuella missilen nå norra Sverige. Nordkorea har också en oprövad missil som antas kunna nå större delen av jorden, inklusive hela Europa och Nordamerika.

Elisabeth Eaves. Talk to North Korea to avert a nuclear disaster: an interview with Siegfried Hecker. *The Bulletin of Atomic Scientists* 7 August 2017.
North Korea missile: 'Most serious missile launch yet'. *BBC news* 29 August 2017.

ORGANISATIONER MOT KÄRNVAPEN

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN - SLMK

Vi är den svenska sektionen av International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) som är en bred internationell organisation med 150 000 medlemmar, som har en kärnvapenfri värld som gemensamt mål. I Sverige är vi idag nästan 2 600 läkare och medicinstudenter som är medlemmar. Dessutom har vi associerade medlemmar från yrkesgrupper som liksom läkare vill värna liv och hälsa, nämligen tandläkare, forskare, ingenjörer, sjuksköterskor, sjukgymnaster och biomedicinska analytiker.

Både Svenska Läkare mot Kärnvapen och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om vapnens medicinska effekter.

Som medlem får du tidningen Läkare mot Kärnvapen 4 gånger/år. Det är den enda svenska tidskriften om kärnvapen.

Vårt arbete finansieras till ca 80 % av medlemsavgifter. Utan detta stöd skulle vi inte kunna agera så självständigt och vetenskapligt trovärdigt som vi gör idag. En stark röst för de humanitära och medicinska nedrustningsargumenten är nödvändig i dagens kärnvapendebatt. Vi är den rösten, tack vare en engagerad läkarkår. Medlemsavgiften är 290 kr/år för läkare och 200 kr/år för associerade medlemmar. Alla studenter betalar 100 kr/år. Bankgiro 901-0901.

Du hittar oss på webben: www.slmk.org eller [facebook.com/SLMK.1981](https://www.facebook.com/SLMK.1981)

Som associerad medlem deltar du i verksamheten och har samma förmåner som ordinarie medlemmar, med den enda skillnaden att du inte kan inneha en styrelsepost.

INTERNATIONELL KAMPANJ FÖR ETT KÄRNVAPENFÖRBUD

2007 lanserade IPPNW en bred kampanj för kärnvapnens avskaffande som getts namnet ICAN – International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. Idag samlar den över 468 organisationer i fler än 101 länder som ställt sig bakom kampanjens krav på ett internationellt avtal som förbjuder kärnvapen. I Sverige medverkar elva stora freds- och miljöorganisationer i ICAN som drivs av initiativtagaren Svenska Läkare mot Kärnvapen.

www.icanw.org | [facebook.com/icanw.org](https://www.facebook.com/icanw.org) | Twitter @nuclearban

DANSKE LÆGER MOD KERNEVÅBEN - DLMK

Bestyrelsen består af: Klaus Arnung (formand), Niels Dahm (kasserer), Alexandra Schou (International Councillor), Adeel Riaz Ahmed (web-master) og Povl Revsbech (sekretær). Bent Pedersen er revisor.

DLMK, e-mailadresser och telefonnummer:

Alexandra Schou, København, 27218115, alixschou@hotmail.com
Niels Dahm, Faaborg, 62618361, dahm@avernak.dk
Povl Revsbech, Brabrand, 86264717, povl.revsbech@gmail.com
Adeel Riaz Ahmed, Albertslund, 23370484, adeel165@yahoo.com
Klaus Arnung, Vedbæk, 45661181, k.arnung@dadlnet.dk
Sarah Ndoni, København, 50247452, ndoni_sar@hotmail.com
Marianne Kromann, København, 60219217, marianne_kromann@hotmail.com

KANSLI

Generalsekreterare

Josefin Lind
08-400 204 83
0738-03 05 07
josefin.lind@slmk.org

Ekonomi- och medlemsansvarig

Jane Földes (vikarie)
08-400 204 83
jane.foldes@slmk.org

Projektledare

Clara Levin
08-400 204 83
clara.levin@slmk.org

Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norr tullsgatan 45
113 45 Stockholm

Kassör

Klas Lundius
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Håkantorpssmölla
281 91 Perstorp
klas.lundius@slmk.org

SISTA ORDET

Nu finns det fem avsnitt av vår populära podd, och fler avsnitt kommer! Ni hittar den fortfarande på vår hemsida och på Soundcloud.com – sök på Svenska Läkare mot Kärnvapen så kommer ni rätt.

DANSKE LÆGER MOD KERNEVÅBEN

Formandsberetning 2016

Siden sidste landsmøde august 2016 er der sket meget, både positivt og negativt, vedrørende kernevåbenspørgsmålet. På den positive side tæller, at det efter mange års tilløb nu er lykkedes at få vedtaget en international traktat, der forbyder kernevåben. FN vedtog d 7. juli 2017 med stort flertal traktaten, der nu skal ratificeres, før den træder i kraft. Atommagterne og disses allierede modarbejder forbudstraktaten, så der forestår nu et arbejde for blandt andre os med at overbevise medborgere og politikere om, at prevention er better than cure, (og her kan der ikke engang blive tale om cure). Situationen er parallel med, hvad der skete, efter at de kemiske og biologiske våben samt landminer og klyngebomber blev forbudt : det tager sin tid at forlade tilvante tankegange og politiske positioner, men efterhånden tilslutter næsten alle sig. Krisen omkring Nordkoreas atomvåben- og missilprogram har anskueliggjort, hvor lidt der måske skal til, før katastrofen kan indtræffe. Man kan håbe på, at sagen er en øjenåbner, således at spændingerne kan mindskes og ikke-spredningsregimet kan få momentum.

DLMK's arbejde i det forløbne år har koncentreret sig om at forsøge at formidle vores standpunkter omkring forbudstraktaten. Vi har skrevet til Folketingets Udenrigspolitiske Nævn, vi har haft flere læserbreve i dagspressen og indlæg i Ugeskrift for Læger om sagen. Lægeforeningens formand har responderet positivt herpå, men dog ikke fundet anledning til at gøre mere ved det forhold, at WMA-resolutionen fra 2015, med dansk tilslutning, opfordrede alle lægeforeninger til at arbejde aktivt for afskaffelse af kernevåben. Det er også meget sparsomt, hvad vi har fået af respons på henvendelserne til politikerne - vi må håbe på, at vores og andres indspark trods alt gør et indtryk, således at de på et tidspunkt kan komme ud af den gamle koldkrigstankegang.

I foråret har vi oversat og fået trykt en dansk udgave af ICAN's brochure om de humanitære konsekvenser af kernevåben. Pjecen har vi sendt til vore medlemmer og til politikere. Vores medlemmer har som tidligere fået tilsendt vores svenske søsterorganisations flotte Info-blad, hvori vi også har haft nogle indlæg.

Vores medlemstal er stagneret og er nu godt 100. Jeg synes dog, at vi på trods af, at vi kun er få aktive, har gjort en relevant indsats.

I foråret døde Anton Aggernæs. Vi mindes hans mangeårige gode indsats i foreningen.

Klaus Arnung

Avsändare:
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norr tullsgatan 45
113 45 Stockholm
Sweden

ANTAL STATER SOM SIGNERAT

AVTALET OM FÖRBUD
MOT KÄRNVAPEN

#NUCLEARBAN